

Міжнародна науково-практична
конференція

Розвиток сільських територій
на засадах екологічності,
енергонебезпеки
й енергоефективності

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
Азербайджанський державний аграрний університет
(Азербайджанська республіка)
Державний аграрний університет Молдови (Республіка Молдова)
Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет
Жешувський університет (Республіка Польща)
Львівський національний аграрний університет
Миколаївський національний аграрний університет
Опольський університет (Республіка Польща)
Поліський національний університет
Сумський національний аграрний університет

Розвиток сільських територій на zasадах екологічності, енергонеzалежності й енергоефективності

*Матеріали
I Міжнародної науково-практичної конференції
5 травня 2021 року*

Полтава
2021

Редакційна колегія:

Аранчій В. І. – ректор Полтавської державної аграрної академії, кандидат економічних наук, професор.

Гамаюнова В. В. – завідувач кафедри землеробства, геодезії та землеустрою Миколаївського національного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Калініченко А. В. – професор Інституту технічних наук Опольського університету, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Писаренко П. В. – перший проректор Полтавської державної аграрної академії, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік Інженерної академії України.

Скидан О. В. – ректор Поліського національного університету, доктор економічних наук, професор.

Троценко В. І. – завідувач кафедри рослинництва Сумського національного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Харитонов М. М. – професор кафедри загального землеробства та ґрунтознавства Дніпровського державного аграрно-економічного університету, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Чайка Т. О. – начальник редакційно-видавничого відділу Полтавської державної аграрної академії, кандидат економічних наук.

Черевко Г. В. – професор Жешувського університету, доктор економічних наук, професор.

Черевко І. В. – доцент кафедри економіки Львівського національного аграрного університету, кандидат економічних наук, доцент.

Шевніков М. Я. – професор кафедри рослинництва Полтавської державної аграрної академії, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Розвиток сільських територій на засадах екологічності, енергонезалежності й енергоефективності : матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (Полтава, 5 травн. 2021). Полтава : РВВ ПДАА, 2021. 128 с.

У збірнику представлені матеріали міжнародної науково-практичної конференції за результатами досліджень розвитку сільських територій на засадах екологічності, енергонезалежності й енергоефективності як пріоритетної моделі розвитку.

Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів й здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно-правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика розвитку сільських територій на засадах екологічності, енергонезалежності й енергоефективності.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних та відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

© Автори тез, включені до збірника, 2021

© Полтавська державна аграрна академія, 2021

ЗМІСТ

1. ЕКОЛОГІЗАЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА ЯК ПРІОРИТЕТНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Chaika T., Horobets M., Krykunova V., Lotysh I.

Influence of growth stimulators on photosynthetic activity of spring barley crops..... 7

Бараболя О. В., Ляшенко В. В., Доронін С. М., Полежак Є. Ю.

Вплив технології вирощування на зимостійкість посівів пшениці озимої та пошкодження фітопатогенами 10

Дегтярьов Ю. В., Рєзнік С. В.

Електрофізичні показники чорнозему типового за умов екологічного сільськогосподарського виробництва 13

Дереза В. В., Міщенко О. В.

Родючість чорнозему звичайного при застосуванні ґрунтозахисних технологій вирощування сільськогосподарських культур 16

Жемела Г. П., Бараболя О. В., Ляшенко В. В., Ляшенко Є. С., Подоляк В. А.

Вплив норм висіву на індивідуальну продуктивність гібридів кукурудзи 19

Жукова О. Г., Щербина Т. Ф.

Екологізація сільського господарства як фактор стійкого розвитку регіону 22

Калмикова І. С.

Екологізація сільськогосподарського виробництва в контексті розвитку сільського туризму 25

Коротенко Л. О.

Щодо переваг квартальної забудови під час планування міських населених пунктів..... 27

Ласло О. О., Диченко О. Ю.

Стійкий розвиток агроєкосистеми у контексті концепції органічного росту..... 29

Лімонт А. С.

Фактори маси рулонів за їх формування прес-підбирачами льонотрести 31

Марініч Л. Г., Бараболя О. В., Кавалір Л. В.

Вплив сортових особливостей на довговічність стоколосу безостого 35

Міщенко С. В., Кириченко Г. І.

Створення нових сортів промислових конопель для розвитку сільських

5. ЕКОЛОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ЗАДЛЯ ЗМІЦНЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Лазарев Г. Ю.

Розвиток транспортної інфраструктури ОТГ 99

Марусей Т. В.

Екологічні інновації в розвитку індустрії гостинності 101

Сиротюк Г. В.

Роль інновацій у розвитку сільських територій 104

6. ЕКОНОМІКО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ НА ЗАСАДАХ ЕКОЛОГІЧНОСТІ, ЕНЕРГОНЕЗАЛЕЖНОСТІ Й ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ

*Ібатуллін Ш. І., Дорош Й. М., Тарнопольський А. В., Сакаль О. В.,
Братінова М. В.*

Проблеми класифікації АТУ при ідентифікації меж нових територіальних
громад в Україні 107

Плаксієнко І. Л., Глазунова В. Є.

Шляхи підвищення ефективності природоохоронної діяльності об'єднаних
територіальних громад 110

Чайка Т. О.

Складові та структура енергетичного потенціалу сільських територій.. 112

7. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ НА ЗАСАДАХ ЕКОЛОГІЧНОСТІ, ЕНЕРГОНЕЗАЛЕЖНОСТІ Й ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ

Cherevko H.

Models of energy independence formation in rural areas in terms of their
sustainable development 115

Адамчук-Чала Н. І., Бойченко С. В.

Світовий досвід агроконсалтингової діяльності в сфері прецизійних
фітотехнологій 117

Чайка Т. О.

Вдосконалення політики енергозбереження населених пунктів України з
урахуванням провідного європейського досвіду 120

Черевко І. В.

Забезпечення енергонеалежності сільських регіонів шляхом
диверсифікації напрямів сільського господарства 125

залучати представників об'єднаних територіальних громад до процесу розробки стратегічних, програмних і планових документів різних галузей та складу державних експертних комісій;

створювати в громадських організаціях консультативні групи за участю представників ОТГ для забезпечення можливостей відстоювати інтересів громад;

здійснювати фінансову підтримку екологічних проектів громадськості з держфондів.

Подальший розвиток громадської активності в галузі охорони навколишнього природного середовища дозволить нашій країні зробити вагомий крок у подоланні глобальних екологічних викликів та закріплення в Україні європейських цінностей.

Бібліографічний список

1. Положення про участь громадськості у прийнятті рішень у сфері охорони довкілля від 18.12.2003 р. № 168. *Офіційний вісник України*. 2004. № 6. Ст. 357.

2. Концепція реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього середовища в Україні. Офіційний портал Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. URL : <https://mepr.gov.ua/content/koncepciya-reformuvannya-sistemi-derzhavnogo-naglyadu-kontrolyu-u-sferi-ohoroni-navkolishnogo-seredovishcha-v-ukraini.html>.

3. Патока І. В. Державна екологічна політика для об'єднаних територіальних громад в системі децентралізації врядування. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 5. С. 1098–1103.

Чайка Тетяна Олександрівна

канд. екон. наук

ORCID ID: 0000-0002-5980-7517

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава

СКЛАДОВІ ТА СТРУКТУРА ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Розвиток сільських територій, як і всієї держави, має відбуватися до нової світоглядної парадигми, яка є політичною та практичною моделлю такого розвитку всіх країн світу, який задовольняє потреби нинішнього покоління без шкоди для можливості майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби. Ця модель орієнтована на досягнення оптимального балансу між трьома складовими розвитку – економічною, соціальною та екологічною [1].

Однією зі складової стратегічного розвитку сільських територій на

засадах стійкого розвитку є забезпечення їх енергоефективності й енергонезалежності, що передбачає перехід від традиційної системи енергопостачання і енергозабезпечення до сучасного й ефективного господарювання з використанням наявного енергетичного потенціалу сільських територій [2].

В сучасному значенні основними складовими енергетичного потенціалу території є: природно-ресурсний й транспортно-енергетичний, виробничий потенціал енергії та трудовий (табл.).

Під природно-ресурсним потенціалом території мають на увазі сукупну продуктивність її природних ресурсів як засобів виробництва та предметів споживання [3]. Розширюють трактування природно-ресурсного потенціалу В. І. Борисевич, П. С. Гейзлер, В. С. Фатєєв та представляють його, як сукупність природних ресурсів даної території, умов, явищ та процесів, що використовуються чи можуть бути використані в господарчій діяльності з врахуванням тенденцій науково-технічного прогресу [4].

Таблиця. Складові енергетичного потенціалу території та їх структурні елементи

Складові енергетичного потенціалу	Структурні елементи
1. Природні ресурси й енергетичний потенціал	1. Корисні копалини (вугілля, нафта, газ тощо). 2. Відновлювальні джерела енергії (енергія Сонця, повітряного потоку, органічної біомаси, енергія потоків водойм, енергія земних надр, тепло навколишнього середовища, інші джерела, такі як побутове органічне сміття, стічні та каналізаційні води). 3. Придбанні та перероблені енергоресурси (електроенергія, нафтопродукти тощо).
2. Потужності з видобутку корисних копалин шляхом їхньої розробки	1. Підземним та/або відкритими способами переважно для твердих корисних копалин. 2. Фонтування та викачування зі свердловин – для рідких чи газоподібних корисних копалин. 3. Випаровування або суміжні методи – для розчинів.
3. Комплекс потужностей з генерації електроенергії	1. Електроенергії: АЕС, ТЕС, ГЕС, ТЕЦ, ВЕС, СЕС. 2. Теплоенергії: ТЕЦ, котельні.
4. Транспортно-енергетичні мережі	1. Нафтопроводи. 2. Газопроводи. 3. Залізничні й автомобільні дороги, водні шляхи.

Джерело: авторська розробка.

Можна відокремити такі структури природно-ресурсного й енергетичного потенціалу: компонентну, функціональну, територіальну і організаційну. Компонентна структура характеризує внутрішні та міжвидові співвідношення природних ресурсів (земельних, водних, лісових тощо); територіальна – різні

форми просторової дислокації природно-ресурсних комплексів; організаційна – можливості відтворення та ефективної експлуатації природних ресурсів. Функціональна структура природно-ресурсного й енергетичного потенціалів відображає вплив природних ресурсів на формування спеціалізації територій та певних господарських комплексів [5].

Важливим елементом енергетичного потенціалу є транспортно-енергетичний потенціал, що відрізняється своєю специфікою та включає в себе транспортні енергетичні мережі (нафтопроводи, газопроводи, залізничні та автомобільні дороги, водні шляхи). Ефективне функціонування, динамічний розвиток та збалансованість транспортного комплексу є необхідною умовою високих темпів регіонального економічного росту.

Наявність в регіоні енергетичної бази, що представляє собою комплекс потужностей для генерації енергії, характеризується регіональним виробничим потенціалом енергії (потенціалом генерації енергії). Рациональне розміщення енергетичної бази враховує наближеність її до природних ресурсів і споживачів, що взаємопов'язані між собою комплексом транспортних енергетичних мереж.

Бібліографічний список

1. Писаренко П. В., Чайка Т. О. Розвиток сільських територій на засадах екологічності, енергозбереження та альтернативної енергетики. *Сталий розвиток економіки на засадах ресурсоефективності* : матеріали I Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 24 листоп. 2015 р.) / [за ред. А. В. Череп]. Запоріжжя : Видавництво ЗНУ, 2015. 183 с. С. 50–52.
2. Чайка Т. О., Диченко О. Ю. Підвищення енергоефективності та енергонезалежності сільських територій. *Трансформаційні процеси в економіці України: глобальні та регіональні аспекти* : матеріали II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. молодих учених, аспірантів та студентів (24 листопада 2017 р., Україна, м. Львів) / ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України», Інститут економіки і менеджменту НУ «Львівська політехніка», Науково-навчальний комплекс «Економосвіта» ; відп. за вип. О. Б. Цісінська. Львів, 2017. 488 с. С. 263–266.
3. Руденко Л., Лісовський С. Природно-ресурсний потенціал економічного зростання. *Вісник НАН України*. 2001. № 4. С. 20–32.
4. Борисевич В. И., Гейзлер П. С., Фатеев В. С. *Экономика региона* : учеб. пособие. Минск : БГЭУ, 2002. 432 с.
5. Коваленко Т. О. Оцінка енергетичного потенціалу та напрямок його підвищення для Запорізької області. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1870>.